

A propos „readymady“

Marcel Duchamp

R. 1913 som dostal šťastný nápad pripevniť bicyklové koleso na kuchynský stolček a sledovať, ako sa otáča.

O niekoľko mesiacov neskôr som kúpil lacnú reprodukciu s večernou zimnou krajinou a po tom, čo som do horizontu pridal dva malé body, červený a žltý, nazval som ju *Lekáreň*.

R. 1915 som v jednom železiarstve v New Yorku kúpil lopatu na odhŕňanie snehu, na ktorú som napísal „v predtuche zlomenej ruky“.

Asi v tom čase mi zišlo na um označiť takúto formu manifestácie slovom „readymade“.

Chcel by som veľmi zdôrazniť, že pri výbere týchto „readymadov“ som sa nikdy neriadil estetickým pôžitkom.

Ich výber bol založený na reakcii vizuálnej indierencie a súčasne pri totálnej absencii dobrého či zlého vkusu ... v podstate na úplnej anestézii.

Dôležitým charakteristickým znakom bola krátka veta, ktorú som občas na „readymade“ napísal.

Uvedená veta, namiesto toho aby opisovala daný objekt, ako to robí názov, mala nasmerovať divákovu myseľ do iných, verbálnejších oblastí.

Aby som uspokojil svoju žiadostivosť po aliteráciách, pridal som niekedy grafický detail prezentácie a nazval ho „asistovaný readymade“.

Inokedy, v snahe ukázať základný rozpor medzi umením a „readymadmi“, predstavoval som si „recipročný readymade“: Použi nejakého Rembrandta ako žehliacu dosku!

Čoskoro som si uvedomil nebezpečenstvo, spočívajúce v neuváženom opakovaní takejto formy vyjadrenia, a preto som sa rozhodol obmedziť ročnú produkciu „readymadov“ na malé množstvo. Uvedomil som si vtedy, že pre diváka, dokonca väčšmi než pre umelca, je umenie návyková droga, a ja som chcel svoje „readymady“ pred takouto kontamináciou ochrániť.

Ďalším aspektom „readymadu“ je, že mu chýba jedinečnosť ... kópia „readymadu“ doručuje rovnaké posolstvo; v podstate takmer ani jeden z dnes jestvujúcich „readymadov“ nie je originál v konvenčnom zmysle.

Záverečná poznámka k tejto výpovedi egomaniaka:

Keďže tuby s farbou používané umelcami sú vyrobené, už hotové produkty, musíme na záver konštatovať, že všetky maľby sveta sú „asistované readymady“ a asambláže.

Reč prednesená Duchampom 19. októbra 1961 v Múzeu moderného umenia v New Yorku. Uverejnené v *Art and Artists* (Londýn), 1, č. 4 (júl 1966), s. 47. Originálny text sa nachádza v zbierke Simona Watsona Taylora. Z anglického originálu Marcel Duchamp: *Apropos of „Ready-Mades“*, in „Sanouillet, Michel – Peterson, Elmer (eds.), „The Writings of Marcel Duchamp“, Da Capo Press, New York 1973, s. 141-142, preložil Jozef Cseres.